



Aktuellt från Strömstad akademi Nr 2015-08 **News from Strömstad Academy No. 2015-08** **31 augusti 2015**

Anders Gustavsson: Redaktörens ruta *Editor's corner*

Detta nyhetsbrev inleds med rektor Lars Bromans informationer. Vi vill varmt gratulera honom på hans nära förestående 75 årsdag och tacka honom för all den entusiasm och det oegennyttiga arbete som han lägger ned för Akademiens räkning. Efter Bromans inledning kommer kortpresentationer av ett par föredrag som hölls vid den akademiska högtiden den 22-25 juni i Strömstad. Litteraturvetaren och professorn i franska Christina Heldner analyserar Tomas Tranströmers poetiska formspråk. Hans metaforer är nyskapande och originella, vilket Heldner visar genom flera exempel. Pedagog och kyrkohistoriker Carl Olivestam har deltagit i utgivningen av en omarbetad och aktualiserad handbok i kyrkokunskap. Frågan gäller hur kyrkorna anpassar sig till en ny samhällssituation. Den sociala servicesidan ökar. Psykologen och prorektor Gunnar Windahl diskuterar begreppet neoliberalism i anslutning till sina tidigare artiklar om klimat och miljö i Nyhetsbrev februari, mars och april 2015. Företagsekonom Rune Wigblad ger som redaktör en aktuell uppdatering av den kommande antologin *Barnbarnens århundrade* som närmar sig sin fullbordan.

Jag önskar nya bidrag till septembernumret med deadline den 28 september 2015 under adressen: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Skriv både på svenska och engelska. Sänd också bidrag till Akademiens skriftserie *Acta Academiae Stromstadiensis* (se hemsidan).

This newsletter begins with Rector Lars Broman's information. We warmly congratulate him on his forthcoming 75th birthday and thank him for all the enthusiasm and selfless work he gives to the Academy. After Broman's introduction, you find the short presentations of two additional lectures held at the Academic Festival on 22-25 June in Strömstad. Literary scholar and Professor of French Christina Heldner analyzes Tomas Tranströmer's poetic language. His metaphors are innovative and original, which Heldner shows through several examples. Pedagogue and church historian Carl Olivestam has been part of the editing of an updated handbook of church history. The issue is how the churches adapt to new social situations. Social services increase. The churches offer both worship and wellbeing. Psychologist and Vice Rector Gunnar Windahl discusses the concept of neoliberalism in connection to his previous articles on climate and environment in the Newsletters February, March and April 2015. Business Economist Rune Wigblad gives as the editor a current update of the forthcoming anthology The century of the Grandchildren.

*Finally, I wish new contributions to the September issue of the newsletter sent to my following address with deadline 28 September 2015: anders.gustavsson@ikos.uio.no. Please, write in both Swedish and English. Send also contributions to *Acta Academiae Stromstadiensis* (see the homepage).*

Bästa hälsningar, Best regards, Anders Gustavsson

Lars Broman: Från er rektor *From your Vice Chancellor*

Tekniska museet i Stockholm inviger science centeravdelningen *MegaMind* 3 september. Vår ledamot Mariana Back hör till projektgruppen medan andra ledamöter, bl a Aadu Ott, har medverkat. Hn och jag deltar i "VIP"-invigningen.

Nordic Planetarium Association Conference 4-6 September takes place in Helsinki, Finland at Heureka Science Center and at Helsinki Observatory. I will participate, both presenting Strömstad Academy and giving a key-note speech on NPA's early history.

Open house 11 September. *Since I have my 75th birthday early in September I invite friends and colleagues to an open house on Friday, 11 September at 17-22 in Stångtjärnsstugan by Lake Stångtjärn in Falun (street address Lövbergsvägen). There will be something to eat, something to drink, and as an option, sauna and a bath in the lake. Welcome!*

Inbjudan till hållbarhetsdag i Trollhättan 9 oktober.

Hjärtligt välkommen till Högskolan Västs hållbarhetsdag den 9 oktober!

Se länken: www.hv.se/hallbarhet för mer information och anmälan. Sprid den gärna inom era nätverk.

Vänliga hälsningar, Malin Pongolini, Centrum för hållbar utveckling, Högskolan Väst, 461 86 Trollhättan, tel 0520-22 35 62, <http://www.hv.se/sv/centrum-for-hallbar-utveckling>

Högskolan Väst firar 25-årsjubileum 23 oktober. Strömstad akademi kommer att inbjudas.

Science Day at Dalarnas Museum in Falun 12 December at 12-17 with Strömstad Academy Fellows giving presentations. *Our host is Isabell Boväng The provisional agenda (with preliminary titles) includes*

Johan Vestlund, Energiläget i framtiden.

Inger Orre, Industriarv som tillväxtmotor – en studie av Bergslagssatsningen.

Rune Wigblad, Om socialt ansvar.

Björn Hammarskjöld, GMO och överlevnad.

Peter Fritzell, Nationella kvalitetsregister och hur de används inom sjukvården.

Åsa Morberg, Essä som alternativt akademiskt skrivande.

Lars Broman, Klimatet, COP-21 i Paris och planetens överlevnad.

Tara Kandpal, *Renewable Energy in India: Relevance and Reality*

International Symposium of Renewable Energy Education 2017

Strömstad Academy hosts the 11th ISREE symposium 28-30 June 2017 – partly overlapping the annual Academic Festival – in Strömstad. The theme of the symposium will be Education and Training for Sustainability and researchers from all over the world with interest in the field will be invited. Venue is Strömstad Gymnasium. The program will include keynote, paper and poster presentations, Reception hosted by the community in Strömstad City Hall, study tour and Conference Dinner. Some 100 delegates are expected.

The symposium is arranged in co-operation with City of Strömstad, supported by International Solar Energy Society, and negotiations with some other supporters are in progress. Three chairs have been appointed: For the Organizational Committee Lars Broman, for the Scientific Committee L. L.

Kazmerski, and for the International Advisory Board H. P. Garg; all professors at Strömstad Academy. The symposium email address is isree@stromstad.se and its web address www.stromstad.se/isree.

Christina Heldner:

Lite om Tomas Tranströmer och hans poetiska språk

Presentation vid Strömstad Akademis årliga högtid den 22-25 juni 2015

Som väl alla vet gick poeten Tomas Tranströmer (1931-2015) bort den 26 mars i år, tre veckor innan han skulle fylla 84. Idag vill jag hedra hans minne genom att tala lite om **formspråket** i hans poesi.

Här ser vi först en bild på Tranströmer. Den är tagen uppe på Söder i Stockholm, där han bodde i många år. Bredvid står Torsten Rönnerstrand som, när mitt lilla bidrag är avslutat, ska ta upp temat **När vänstern stred om Tranströmer**.

Nästa bild visar poetens samlade verk: *Tomas Tranströmer. Dikter och prosa 1954 – 2004*. Albert Bonnier Förlag, 2011. Som synes ryms det i en enda volym. Det är alltså ett verk som kännetecknas av hög koncentration – men därutöver också av fantastiska poetiska kvaliteter!

Så det var många – både i Sverige och i resten av världen – som blev glada när Svenska Akademin 2011 belönade honom med Nobelpriset i litteratur. Och här kan vi se att Tomas själv var ganska glad den stora dagen! Akademiens prismotivering löd så här: «för att han i förtätade, genomlysta bilder ger oss ny tillgång till det verkliga». Och detta blir temat för min lilla presentation ...

Men vad menas egentligen med "bildspråk"? Ja, används ordet om poesi, så handlar det *inte* om sådant som måleriska skildringar av landskap, människor och liknande. Med "bilder" i poesi avses kombinationer av språkliga uttryck som används för att åstadkomma starka och överraskande effekter samband med beskrivningar av något, det må vara abstrakta eller konkreta företeelser.

Man brukar skilja på åtminstone två, lite olika typer av bilder: liknelser och metaforer. Vad som kännetecknar en poetisk bild är att den vill beskriva någon eller något – alltså en eller annan *referent* – genom att likna referenten vid något helt annat än den egentligen är.

1. **Granen** står som visaren på ett urverk, taggig.
2. **Uppvaknandet** är ett fallskärmschopp från drömmen.

Så sägs det om granen i första exemplet att den står "som visaren på ett urverk" och om uppvaknandet att det "liknar ett fallskärmschopp från drömmen". Det som det sägs något om, alltså *referenten* eller vad orden syftar på i världen utanför språket, brukar kallas *sakled* och står i fetstil här. Vad man vill säga om sakledets referent utgör *bildledet* och det är understruket. I somliga bilder är jämförelsen explicit utsagd. Då finns ordet "som" med som i (1). De kallas *liknelser*. I andra är liknelsen underförstådd. Då finns inget "som"! Sådana bilder brukar kallas *metaforer*. I fortsättningen tar jag enbart upp metaforer, men det ska påpekas att det också finns mängder av liknelser hos Tranströmer.

Men hur ska man lite kort karakterisera Tranströmers poesi? Om det har meningarna under årens lopp varit delade. Så avfärdades den exempelvis av Lars Norén i en föraktfull dagboksanteckning härom året som "mystik i presentförpackning". (Och flera nedsättande omdömen får vi ta del av i Torstens presentation.) **Mikael van Reis** däremot tycker att Tranströmer "lyckades sammanfatta hela livets spektrum i fält efter fält i starka och samtidigt mycket subtila bilder." Han menar också att "man känner igen sig, men samtidigt sker något nytt". Ett annat omdöme är detta: "Tranströmer är den senmodernistiske poet som gjort den raffinerade bildpoesin till en närmast allsvensk egendom". Ungefär samma tanke uttrycker Göran Greider genom att kalla honom "den demokratiska poeten". Greider säger också: "De flesta poeter *stannar* i sitt språk. Tranströmers dikter färdas över gränser." Ett annat viktigt påpekande görs av Eva Ström som understryker att "den har fel som tror att Tranströmer är en lättköpt idylliker. Han har diktat mycket om mörker och ångest. Glöm inte att Tranströmers hisnande ljusa uppenbarelseögonblick avtecknar sig mot mörk botten."

Ur det här fotot kan man utläsa ett annat typiskt drag i Tranströmers poesi, nämligen dikternas förankring i en konkret verklighet. Här finns exempel både på en viktig miljö och en viktig människa. För vad vi ser är köket i det berömda "Blå huset", där Tranströmer tillbringat alla somrar sen sin tidigaste barndom. Och på väggen bakom Tranströmer ser vi ett porträtt som föreställer hans morfar, som var lots i Stockholms skärgård och en mycket betydelsefull person för den unge Tomas, som tidigt förlorade sin far. På nästa bild kan vi se utsidan av det Blå huset, som alltså ligger på Runmarö i Stockholms skärgård. Miljön på Runmarö med havet och naturen och alla dess växter och djur är något som ofta

utgör den konkreta startpunkten för en dikt. Men Tranströmers dikter stannar aldrig i det konkreta och det är viktigt! Där finns alltid en annan, kanske mystisk dimension. Och den har koppling till just bildspråket.

Sedan följer ytterligare ett par bilder med Runmarömiljöer. På det första ser vi Gatan, som är namnet på den brygga där Waxholmsbåtarna lägger till för den som ska ta sig till det Blå huset. På den andra ser vi Silverträsket, en mycket vacker och lite svårtillgänglig skogsmiljö som bildar utgångspunkt för en rad dikter – eller bidrar med ingredienser till bildspråket.

Om man vill försöka urskilja några centrala komponenter i Tranströmers diktning så hör alltså den konkreta verkligheten dit, vare sig det gäller miljöer från Runmarö, USA, Balkan, den grekiska övärlden eller Afrika, m.m. Men parallellt med det verkliga och konkreta finns hela tiden en annan dimension som handlar om det okända, det fördolda. Det kan t.ex. kan röra sig om en känsla av de dödas närvaro i nuet, av direktkontakt med det förflutna, och liknande. Och det märkliga är att dit verkar det för vår poet finnas en dörr direkt från den konkreta vardagen. Konsten är en annan viktig komponent i dikterna. Särskilt gäller det musiken. Som de flesta nog vet var ju Tranströmer en mycket duktig pianist och hans musikalitet bryter ofta fram i texten. En viktig förutsättning för de nämnda komponenterna är just bildspråket: det är ju vad som gör det möjligt att gestalta ett innehåll av den här typen. Ett annat viktigt drag i det sammanhanget är de ofta förekommande paradoxerna. Slutligen måste humorn nämnas, för mitt i det svarta och det mystiska möter vi ofta, som en oväntad krydda, subtilt humoristiska bilder. Tranströmer var faktiskt – i motsats till vad många kanske föreställer sig – en stor humorist!

Men innan vi kommer in på någon analys av tranströmerska metaforer är det värt att påpeka att metaforer är extremt vanliga också i vardagsspråket. Ett typiskt exempel är "stolsben". Ordet "ben" betecknar ju primärt det som människor och däggdjur använder sig av för att stå med. Och en stol står ju upp i en liknande mening. Fast att tala om stolsben är ju knappast originellt: det är en s.k. *stelnad metafor*. Sådana kan man hitta massor av i lexikon. Tranströmers metaforer däremot är nyskapande och djupt originella. Här har vi några exempel:

3. Ett träd's lugna steg
4. Människohjärnans oändliga vidder
5. En ständig rök – man bränner skogens hemliga papper.
6. Jag har examen från Glömskans universitet
7. Det regnar över mina tak
8. Och alla frågetecken började sjunga om Guds närvaro

Vad Tranströmers metaforer gör är att med hjälp av språkliga medel åstadkomma en sorts förvandlingar – eller kanske gränsöverskridanden. Man skulle kunna karakterisera ganska många av de effekter uttrycken får med följande (av mig själv tillyxade) termer:

- antropomorfisering
- animalisering
- vegetalisering
- konkretisering
- abstrahering
- tonalisering

Vid *antropomorfisering* har vi ett sakled, som ursprungligen inte betecknar något mänskligt, men som via bildledet tillskrivs mänskliga egenskaper. Här några exempel:

9. Och **vinden** cyklar genom löven fridfullt.

En människa (*anthropos* på grekiska) kan förstås cykla fridfullt på en väg och vinden rör sig ju ofta genom löven. Men här är det vinden som cyklar. Och i nästa exempel är det en trädunge som uppfattas som en grupp människor som vänder ryggen till:

10. **Träden** stod vända med ryggen hitåt.
11. **Stormen** sätter sin mun till huset och blåser för att få ton.

På liknande sätt får stormen i (11) framträda lite grand som musiker i en symfoniorkester som ska till att spela något blåsinstrument, typ flöjt eller tuba. Och visst kan jag själv ta ett språng, som i (12), men det kan inte marken, vilket leder till en skildring av ett unikt ögonblick av hänförelse och extas.

12. **Marken och jag** tog ett språng mot varann.

13. Man hade en känsla av att **främmande tankar** bröt sig in i villan om nätterna.

I det sistnämnda exemplet har vi något så underligt som inbrottstjuvar i form av abstrakta, främmande tankar. Men bådadera är onekligen "främmande", även om sammanställningen både är smått chockerande och har ett drag av komik över sig, ungefär som det gamla fallfärdiga huset på Balkan som i sin hopplöshet skjutit sig för pannan":

14. **Ett gammalt hus** har skjutit sig för pannan

Med *animalisering* menar jag förstås att något framställs som djurlikt utan att alls vara något djur, såsom de solbelysta bergen i exempel (15) som kopplas till bilden av råmande kor med juvren stinna av mjölk:

15. **Bergen** råmar stinna av ljus.

16. Vaken i mörkret hör man **stjärnbilderna** stampa i sina spiltor.

I det senaste citatet ovan framträder stjärnbilder – bland dem kanske Lilla hästen? – som otåligt stampande i ett stall, och i (17) liknas de "lugna dagarna" vid en flock kloförsedda djur – kanske vargar? – som släcker törsten vid en källa.

17. **Lugna dagar** har kommit i flock och badar klorna i källan.

18. I dalen flyger **ögonblickets förvirrade handlingar** skrånande från trädtopp till trädtopp.

Att något så pass abstrakt som "förvirrade handlingar" kan liknas vid skrånande kråkor kan nästan upplevas som lite uppiggande, tycker jag.

Vegetalisering innebär i min analys att något som inte alls är en växt framställs som om det vore en sådan. I exempel (19) är det tystnaden som framställs som ett träd som förgrenar sig och skapar ro och svalka på en trappa som annars hade varit alldeles för het och kvalmig:

19. I en långsam virvel har **tystnad** stigit hit från jordens mitt, att slå rot och växa och med yvig krona beskugga mannens solvarma trappa.

Effekter av *konkretisering* har vi egentligen redan sett exempel på, både i (17) och (18), där abstrakta begrepp som "dagar" och "handlingar" ses som däggdjur eller fåglar och i (19) där tystnad beskrivs i växtlika termer. Men i (20-26) har vi en blandning av effekter där en abstrakt företeelse än beskrivs som konkret, än som levande (och samtidigt konkret, givetvis):

20. **Diffusa minnen** sjunker till havsens djup.

21. Och **det förflutna** växer i sin störtning.

22. En **andens bortvändhet** gör skriften glupsk

23. I norr där **dagen** bor i en gruva både dag och natt.

24. **Den innelåsta evighetens** bultande nävar

25. **En skugga** drar sin kälke mellan husen.

26. Ibland slog **mitt liv** upp ögonen i mörkret

Men motsatsen förekommer alltså också. Då har vi något konkret, som stenarna i (27), som visserligen blir kastade och faller, men som på något magiskt sätt blir glasklara och faller "genom åren", vilket skapar en sorts *abstrahering*:

27. **Stenarna** som vi kastat hör jag falla, glasklara genom åren.

28. Osynligt synligt färdas över själens mörka, bortvända hälft **en fågel**,
väckande de sovande med sina rop.

Något liknande gäller fågeln i (28), som väcker de sovande med sina rop, vilket man är van vid, men som inte flyger där man väntar sig, uppe luften, utan "över själens mörka, bortvända hälft".

I (29) och (30) har vi slutligen exempel på *tonalisering*, med den sorlande morgondaggen – som normalt är dödyst – och trädens rötter som poeten får att låta som kopparlurar.

29. Tills **morgondaggen** sorlar.

30. Likt kopparlurar **trädens krökta rötter**.

Allra sist förtjänar påpekats att det i Tranströmers diktning genomgående är så att alla dessa effekter – ibland några i taget – kombineras och byggs samman i vad vi skulle kunna kalla *komplexa metaforer* som i sin tur agerar med eller emot varandra inom ramen för den enskilda dikten. Helheten får man därför inte syn på utan att lämna den kontext som utgörs av en enda, isolerad metafor. Här kommer avslutningsvis en sådan komplex metafor där sakledet är en abstraktion – förmultningen. Förmultningen antropomorfiseras och blir en läsande människa, som visserligen läser protokoll, men inga vanliga sådana, utan animaliserade: det handlar om barkborrars protokoll. Och glasögon använder Förmultningen också, men de är av sav och alltså vegetaliserade.

31 Mitt i en döende skog där **förmultningen** läser genom glasögon av sav
barkborrarnas protokoll.

Som avslutning vill jag citera ett par av Tomas Tranströmers så typiska paradoxer. De passar särskilt bra idag, när vi kanske tror att vi inte längre har Tomas Tranströmer mitt ibland oss:

32. Han satt ensam inne i vagnen och såg men sprang ändå bredvid på vägen.

33. En gång ska jag svara. En gång då jag är död och äntligen får koncentrera

mig

Så nu väntar vi bara på svaret!

Carl E. Olivestam: *From Church to Wellbeing*

A short introduction presented at the Strömstad Academy, Sweden in June 2015

From Church to Wellbeing is a well-established handbook now once more in a new updated and revised version from 2015. The book's title can be interpreted in different ways: A trend to replace Christian faith with the concentration of health and wellbeing? Or just that the first chapter is about the Christian church and the last one about health and wellness?

The book is concentrated on the Swedish church situation but is inserted in its historic context and exposed from a world-wide overview. Sweden has in recent centuries undergone a dramatic development on the church geographical relationship. From having had a collectivist state built on The Swedish Lutheran Church, today we have a situation where religion has increasingly become a private affair. The chapter on Wellbeing is an example of these new trends where the relationship between spirituality, health and medical research are described.

Book cover: Cathedral of Amalfi, Italy

Cathedral of Amalfi testifies by its architecture of the encounter between Christian and Islamic culture.

The Cathedral bears in itself the whole history of the Church from the time of Jesus into our own.

The building next door was originally a Roman basilica.

The first church was built 596, expanded to the Cathedral of 800s.

The current Cathedral was built in the early 1200s. In the Cathedral's crypt is a relic said to be Jesus' disciple Andreas relic, who was the brother of Peter.



From Church to Wellbeing is a well-established handbook now once more in a new updated and revised version from 2015. The book's title can be interpreted in different ways: A trend to replace Christian faith with the concentration of health and wellbeing? Or just that the first chapter is about the Christian church and the last one about health and wellness?

The book is concentrated on the Swedish church situation but is inserted in its historic context and exposed from a world-wide overview. Sweden has in recent centuries undergone a dramatic development on the church geographical relationship. From having had a collectivist state built on The Swedish Lutheran Church, today we have a situation where religion has increasingly become a private affair. The chapter on Wellbeing is an example of these new trends where the relationship between spirituality, health and medical research is described.

REMUS
www.remusforlag.se

Religions in the USA: Import and Export

Churches of all kinds came to the United States with immigrants from Europe. Today American churches pay major influence on the European religious situation. A large number of new churches have arisen. New Age and alternative movements of various types have supplemented the European ecclesiastical geography.



In Orlando, Fl, USA



Holy Land

and

Disney World



Professionalism: Ecumenicity, New arenas and Economy

Another significantly changing situation for the churches of today is the economic conditions both global and national. Some churches are under unsecure situations, others not, especially not the Swedish churches. Now they have to survive in a new situation which they try to master. Some of them have met the problem with ecumenicity, which leads to cooperation and even mergers between churches.

A Church with Companies or Companies with a Church



The new situation is also met with a higher degree of professionalism. Some of the churches show the ability to look up new arenas to them, both physical and digital, in order to get in contact with non-church goers. On these arenas the churches want to offer them the support they request. Something like the title of the manual shows: the Church offers both worship and wellbeing.



**If people do not go to church
church needs to go to people**
 People wants more sports arenas!
 So why not build one to be used
 as such Monday to Saturday
 - And changed to a Church
 on Sundays

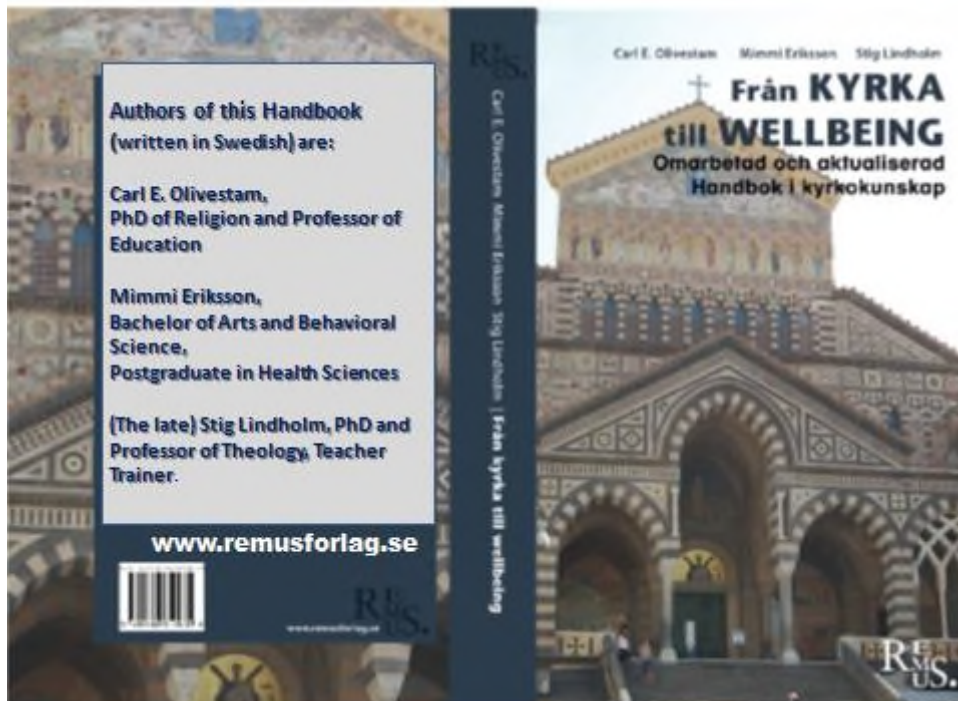
**From a church of believers
To a church for service**

- Go to church means:
- For sports
- For dinner
- For school service
- Wellbeing
- But also
- For worship



The Penticostal Church, Gavle, Sweden

Many churches have identified their problems: the need for business differentiation and increased need for professionalization. Various churches are testing new venues to offer service in order to reach out. At the same time, this is a way of getting their budget in balance. The churches have already stated to build service centers, food courts, sports stadiums, concert halls, schools, etc.



Gunnar Windahl: Neoliberalism. A Primer

Neoliberalism is anything but a succinct, clearly defined political philosophy. Neoliberalism as economic policy, a modality of governance, and an order of reason is at once a global phenomenon, yet inconsistent, differentiated, unsystematic, impure. For example it intersects in Sweden with the continued legitimacy of welfarism. In going through quite a bit of the vast literature on this tricky subject I found a short critical presentation authored by the eminent professor of Economics, History and Philosophy of Science, Philip Mirowski. It is found in his book "*Science Mart. Privatizing American Science*" (2011). Mirowski presents "a set of ten grossly telegraphed propositions" of the neoliberal creed. I will reproduce parts of these ten propositions and then try to elaborate them a bit.

(I) "*The Market is an artifact, but it is an ideal processor of information. Every successful economy is a knowledge economy. It knows more than any individual, and therefore it cannot be surpassed as a mechanism of coordination.*" (p. 29)

From this perspective, prices is an efficient marker "contain all relevant information" and therefore cannot be predicated by mere mortals. In this version, the *market always surpasses the state's ability to process information* and this constitutes the kernel of the argument for the necessary failure of socialism. Another partially rival approach emanates from *ordoliberalism*, which argues that *competition* in a well-functioning market needs to be directly organized by the state. It is important to stress that neoliberalism should not be confused with the slogan "laissez-faire". Neoliberalism is not about the state leaving the economy alone. Rather, neoliberalism activates the state on behalf of the economy *not* to undertake economic functions or to intervene in economic effects, but rather to facilitate economic competition and growth and to economize the social, or to regulate society by the market.

(II) "*Neoliberalism starts with a critique of state reason. The limits of government are related to intrinsic limitations of a state on a state's power to know, and hence to supervise. The market always surpasses the state's ability to process information.*" (p.29)

(III) "*Neoclassical economics is a good first pass at the representation of the capacities of the market as information processor.*" (p.29)

(IV) "*Politics operates as if it were a market, and that dictates an economic theory of 'democracy'.* This supports the application of neoclassical movements to previously political topics, but it also explains why the neoliberal movement must seek and consolidate power by operating from within the state. The 'night-watchman' version of *the* state ends up repudiated. This tenet justifies alliances with the powerful in order to push the neoliberal agenda, and it reinforces right-wing suspicions concerning the virtues of what they consider radical democracy (that is, political action outside a market framework)." (p.30).

The contradiction that the neoliberals constantly struggle against is that a strong state can just as easily thwart their program as implemented it. Hence, they are inclined to explore new formats of techno-managerial governance that protect their ideal market from what they perceive as unwarranted political interference.

Considerable efforts have been developed to disguise or otherwise condone in rhetoric and practice the importance of the strong state that neoliberals endorse in theory. One implication is that democracy, ambivalently endorsed as the appropriate state framework for an ideal market, must in any case be kept relatively impotent, so that the citizen initiatives rarely change much of anything ("managed democracy" instead of the allegedly existing "unconstrained democracy"). Hence, the neoliberals seek to reconstruct the state with numerous audit devices (under the sign of "accountability") or better yet, convert state services to be provided on a contractual basis. *One should not confuse marketization of government functions with shrinking the state.* If anything, bureaucracies become more unwieldy under neoliberal regimes.

(V) "*Governmental institutions should be predicated on the government of the self.*" Freedom is not the realization of any *telos*, but rather the positing of autonomous self-governed individuals, all naturally equipped with a neoclassical version of rationality and motives of self-interest" (p.30). Freedom is not then the realization of any political, human, or cultural strivings. Instead it is based on rationality and motives of ineffable self-interest, striving to improve one's lot in life by engaging in market exchange. Education is consequently a consumer good, not a life-transforming experience.

Freedom can only be "negative" for neoliberals (negative freedom or passive freedom is freedom from constraints; positive freedom is the liberty to act) for one very important reason. Freedom cannot be extended from the use of knowledge *in* society to the use of knowledge *about* society, because self-examination concerning why one passively accepts local and incomplete knowledge leads to contemplation of how market signals create some forms of knowledge and squelch other. Knowledge

then assumes global dimensions, and this undermines the key doctrine of the market as transcendental superior information processor. More of the distinction between negative and positive freedom under point X.

(VI) "*Corporations can do no wrong. Competition always prevails.* This is one of the most pronounced areas of divergence from classical liberalism, with its ingrained suspicion of joint stock companies and monopoly. It underwrites a 'degovernmentalization of the state' through privatization of education, health, science, and even portions of the military" (p. 30).

One can add to the statement that corporations can do no wrong or *they at least are not to be blamed if they do*. Starting with the rise of the influential Chicago School of Economics in the 1950s, neoliberals began to argue consistently that not only was monopoly not harmful to the operation of the market, but in any event, it was an epiphenomenon attributable to the misguided activities of the state and interest groups. The socialist contention that capitalism bore within itself the seeds of its own arteriosclerosis was boldly denied. By the 1970s, antitrust policies were generally repudiated in America. Neoliberals took the curious anomaly in American case law, treating corporations as legal individuals, and tended to inflate it into a philosophical axiom.

Indeed, if anything negative was ever said about the large corporation, it was that separation of ownership from control might conceivably pose a problem, but this was easily rectified by giving CEOs appropriate incentives (massive stock options, golden handshakes, latitude beyond any oversight) and instituting market-like evaluation systems within the corporate bureaucracy.

(VII) "*The nation-state should be subject to discipline and limitation through international initiatives.* This was initially implemented through neoliberal takeover of the International Monetary Fund (IMF), World Trade organization (WTO), the World Bank, and other previously classical liberal transnational institutions. This pacification of the state began as advocacy of free trade and floating exchange rates but rapidly became subordinate to the wider agendas of transnational corporations, to whom it became attached. *Neoliberal 'reforms' can be imposed outside of standard political channels by supranational organizations*" (p.30).

(VIII) "*The Market (suitably reengineered and promoted) can always provide solutions to problems seemingly caused by markets in the first place.* Monopoly is eventually undone by 'competition'; pollution is abated by the trading of emissions permits;; McCarthyism is mitigated by competition between employers. There is no such thing as a 'public good' but only series of problems handled by different governance structures, themselves determined by relative transactions costs (Coase 1960, 1974) " (p.30).

The market-place is deemed to be a superior information processor, all human knowledge can only be used to its fullest if it is comprehensively owned and priced.

(IX) "*Redefinition of property rights is one of the most effective ways the state exerts neoliberal domination. Once such rights become established, they are then treated thenceforth as 'sacred'.* Neoliberal economics often presents property rights as though their specific formats were relatively unimportant for the operation of the market, but simultaneously they admit that, once created, they are very difficult to reverse. The best way to initiate the privatization program in any area that had previously been subject to communal or other forms of allocation is simply to get the state to institute a new class of property rights. Political self-interest often will take care of the rest" (p.30).

Think of some recent encroachments on private ownership rights. Photocopiers, Internet, Google, and other devices are seriously eroding intellectual property rights. In particular, the book, newspaper, disk, and film industries are being distorted or even shrunk by the diffusion of copiers of various kinds. Mirowski writes in one of his other works: "Vanity sites as MySpace and Facebook and Google aggregate information provided gratis into databases and derivatives formats that can be sold to advertisers, or other aggregators. Reviews and ratings provided for free may appeal to the vanity of autodidacts, but they play a major role in the business plans of sites as Amazon and Netflix. Software that is thrown open to 'beta testing' in fact confiscates all matter of quality-control stress testing that constitutes unpaid labor for the corporations that then turn around and sell the revised source code. Alternatively, websites that aggregate the voluntary unpaid contributions of bloggers are then capitalized and sold to information conglomerates. A little appeal to vanity has been leveraged into massive appropriations of unpaid labor time in the online world" (2013, p.143).

(X) "*'Freedom' is recoded to mean only one narrow version of economic freedom within the new reconceptualization of The Market.* Neoliberalism purports to value freedom above all else: 'Economic freedom is an end in itself' (Friedman 1962, 8). However, it will be indispensable to grasp that neoliberalism did *not* prescribe the abolition of all controls over human action - in this respect, it was the most marked divergence from previous anarchist or libertarian doctrines. In fact, controls were not to be banished so much as recoded and reconfigured into a new version of 'competitive order.' 'Freedom' thus becomes recoded to mean the capacity for self-realization attained *solely* through

individual striving for a set of necessarily unexplained (and usually interpersonally ineffable) prior wants and desires" (p.31)

Both persons and states are construed on the model of the contemporary firm, both persons and states are expected to comport themselves in ways that maximize their capital value in the present and enhance their future value, and both persons and states do so through practices of entrepreneurialism, self-investment, and/or attracting investors.

This concludes Mirowski's ten propositions of the neoliberal creed and my attached comments. I hope the reader can extract the tenor of this philosophy and realizes that there is lot more to tell on this dense and sometimes evasive subject.

Bibliography

Ronald Coase, The problem of social cost. *Journal of Law and Economics* (3): 1-44.

Milton Friedman, *Capitalism and Freedom*. Chicago: University of Chicago Press, 1962.

Philip Mirowski, *Science Mart. Privatizing American Science*. Cambridge, Massachusetts: Harvard University Press, 2011.

Philip Mirowski, *Never Let a Serious Crisis go to Waste*. London: Verso, 2013.

Rune Wigblad Lägesrapport från projektet Barnbarnens århundrade

Under den akademiska högtiden den 22-25 juni i Strömstad träffades projektgruppen för *Barnbarnens århundrade* och diskuterade bokprojektet. Där beslutades att utse prof Rune Wigblad till redaktör för slutarbetet med boken. Vidare diskuterades en tidsplan för projektet som ska avslutas under hösten, med målet att boken trycks i början på december 2015. Under september och oktober kommer diskussioner att ske med ett förlag samtidigt som en slutredigering av innehållet genomförs. Planen är att vi i november ska kunna ägna oss åt den slutliga grafiska utformningen.

Boken innehåller inte mindre än 16 mycket spännande uppsatser med framtidsbilder, författade av olika experter inom Strömstad akademi. Bokens inriktning adresserar flera angelägna spänningar och samhällsproblem inom följande politikområden:

- Miljöproblem (4 bidrag)
 - Skolproblem/Utbildningsproblem (3 bidrag)
 - Hälsoproblem (4 bidrag)
 - Mänskliga rättigheter; demokratiproblem, ojämlikhetsproblem etc (5 bidrag)
-